

قایل زاده (qā.yel.zā.de)، باقی، چنداول ۱۲۹۲- کابل ۱۳۴۰ش، شاعر افغانستانی. نخست نزد دایی خود میرزا سلطان محمدخان درس خواند. پس از گذراندن دوره دبستان، دوره‌های آموزشی قالی‌باقی و رنگ‌آمیزی را نیز در مدرسه صنایع نفیسه کابل به پایان برد. سپس چهار سال همان‌جا به تدریس پرداخت و چند سال نیز در شرکت قند کار کرد. در ۱۳۲۸ش بینایی خود را از دست داد و پس از آن تا پایان زندگانی خود در انزوا به سر برد. قایل‌زاده از نوجوانی به نویسندگی و سرودن شعر روی آورد. وی فرهیخته‌ای آزادی‌خواه بود و با سرودن شعرهایی که در آنها به افشای ماهیت نظام خودکامه پادشاهی و مناسبات عقب‌مانده فئودالی می‌پرداخت، آوازه‌ای بلند یافت. وی در فراگیری هنرهای نقاشی و موسیقی نیز اهتمام ورزید. آن‌گونه که از گفته‌ها و نوشته‌های یارانش برمی‌آید، محمدحسین سرآهنگ (۱۳۰۲- ۱۳۶۱ش) موسیقی‌دان بلندآوازه افغانستان از یاران نزدیک وی بود و تخلص سرآهنگ را نیز باقی برای وی برگزید. وی از سخنوران گذشته، به بیدل دهلوی و از هم‌روزگاران به سرور دهقان، نوید و رهی معیری دل‌بستگی بسیار داشت. باقی چند هزار بیت شعر در قالب‌های کهن، به‌ویژه غزل، سروده که گزینه‌ای از سروده‌هایش در دفتری با نام آشیانه عقاب در ۱۳۶۶ش به همت انجمن نویسندگان افغانستان منتشر شد. از نوشته‌هایش کیمیای رنگرزی (۱۳۱۴ش) برنده جایزه مطبوعاتی شده است. از دیگر آثارش: دامستان ناله (کابل، ۱۳۱۱ش)؛ نخوانده‌اید و نشنیده‌اید (کابل، ۱۳۲۹ش)؛ سبک نو.

منابع: آشیانه عقاب؛ سیماها و آواها، ۵۷۱-۵۷۴؛ معاصرین سخنور،

۵۴؛ نمونه‌های شعر امروز افغانستان، ۲۳۹-۲۴۲.

نوش آبادی